

ФАКУЛЬТЕТ ТРАНСПОРТНИХ ТЕХНОЛОГІЙ І СИСТЕМ

САВЕЛЬЄВА Ірина Владиславівна

Декан факультету, к. е. н., доцент

Народилася у 1972 р.

У 1995 р. закінчила інженерно-економічний факультет ОДМУ та отримала кваліфікацію «Транспортний менеджер».

І. В. Савельєва захистила кандидатську дисертацію «Організаційно-економічний механізм функціонування сервісного сектору морського бізнесу». З 1998 р. — старший викладач, а з 1999 р. — доцент кафедри морських перевезень.

У 2002 р. вона очолила факультет транспортних технологій і систем ОНМУ. Головним напрямом наукової діяльності Ірини Владиславівни є оцінювання ефективності функціонування контейнерних терміналів та вивчення методів підвищення їх конкурентоспроможності.

Ірина Савельєва — автор низки наукових праць, серед яких монографія, методичні вказівки, програми дисциплін.

Вигідне географічне положення України створює передумови для її участі у формуванні стійких транспортно-економічних зв'язків між Європою та Азією. Тому створення гармонійної і високоефективної транспортної системи, яка відповідає міжнародним стандартам, повинно стати пріоритетом транспортної політики держави. Природно, що це положення може бути реалізоване лише за умови наявності висококваліфікованих фахівців відповідного профілю, яких в Одеському національному морському університеті готує факультет транспортних технологій і систем.

У 1930 р. в Одеському інституті інженерів водного транспорту був заснований експлуатаційний факультет. Його першим деканом став проф. І. І. Белякевич.

Із плином часу змінювалися потреби народного господарства та, відповідно, акценти в освітніх програмах із підготовки спеціалістів для морегосподарського комплексу країни. У 1978 р. факультет отримав назву «Управління морським транспортом», а в 2001 р. — «Транспортні технології і системи».

За тривалий період діяльності цей підрозділ очолювали знані фахівці у галузі морського транспорту, імена яких відомі далеко за межами України, — професори І. І. Герліх, О. Р. Магамадов, П. Я. Панарін, І. В. Морозова, доценти В. І. Сухоцький, Є. С. Овчаренко, М. І. Спітковський, Л. П. Буришкін, Н. І. Андреев-Голубев, Н. С. Татаренко, А. Ф. Мироненко, П. Д. Ковальов, П. Р. Дубінський, О. Т. Кондрашихін, Н. В. Міланін, С. І. Рілов, П. М. Берьозов.

Серед перших лекторів експлуатаційного напрямку в ОПВТі був видатний теоретик І. А. Сергеев. Факультет прославили імена відомих учених морської галузі, серед яких — А. А. Союзов, Є. М. Воеводський, В. З. Ананьїна, П. Я. Панарін.

Сьогодні професорсько-викладацький склад факультету представляють провідні спеціалісти — О. Р. Магамадов, О. Г. Шibaєв, І. О. Лапкіна, І. В. Морозова, — які зробили великий внесок у розвиток методології управління підприємствами галузі.

Знання і досвід допомогли багатьом випускникам факультету обрати життєвий шлях, а наукові розробки стали основою сучасних методів організації перевезень вантажів та керування складними об'єктами морегосподарського комплексу. Більшість із них зробили вагомий внесок у розвиток морської галузі країни. Серед них — Т. Б. Гуженко (Герой Соціалістичної Праці, який очолював Міністерство морського флоту СРСР), А. В. Голдобенко, Л. П. Недяк (працювали заступниками міністра морського флоту), О. Е. Данченко (Герой Соціалістичної Праці, був директором Чорноморського морського пароплавства), М. П. Павлюк (народний депутат України, очолював Одеський морський торговельний порт), М. Ф. Кузьменко (колишній керівник Іллічівського морського торговельного порту), С. К. Стребко (народний депутат України, очолював Миколаївський, потім Іллічівський морські торговельні порти) і багато інших.

Сьогодні до складу факультету ТТС входить три кафедри, кожна з яких має спеціалізований напрям наукових досліджень у сфері розвитку транспортного комплексу країни:

— «Експлуатація морських портів» (завідувач — д. е. н., проф. І. В. Морозова);

— «Морські перевезення» (д. т. н., проф. О. Г. Шibaєв);

— «Системний аналіз і логістика» (д. е. н., проф. І. О. Лапкіна).

Один із найактуальніших аспектів стратегічного розвитку транспортної галузі України — формування транспортно-

логістичних систем, структурними елементами яких є мультимодальні транспортні вузли та коридори. Для успішної реалізації своїх функцій такі системи повинні мати у своєму розпорядженні розвинену транспортну інфраструктуру, об'єктивні умови для подальшої модернізації і забезпечення комплексної роботи всіх наявних видів транспорту, які пов'язані між собою. Потребують розвитку складські та термінальні комплекси. Є потреба у розвиненій мережі страхових, експедиторських, сюрвеєрських, агентських і інших сервісних компаній, банків, які надають необхідні послуги у зоні тяжіння елементів логістичного ланцюга як вантажовідправникам та одержувачам, так і транспортним, складським підприємствам.

Крім того, важливою умовою є наявність навчальної бази, на основі якої здійснюється підготовка кваліфікованих кадрів для організації мультимодальних перевезень і роботи мультимодальних транспортних вузлів. Усвідомлюючи таку потребу, а також необхідність тісного зв'язку освіти й торгово-економічного та суспільного життя країни, факультет транспортних технологій і систем готує фахівців за двома основними спеціальностями: «Організація перевезень і управління на транспорті» та «Транспортні системи».

Кафедра експлуатації морських портів

Морозова Ірина Володимирівна — завідувач кафедри, д. е. н., проф., академік Транспортної академії України, ректор Одеського національного морського університету.

Народилася 31 жовтня 1953 р. у м. Санкт-Петербург.

У 1976 р. закінчила ОІМФ (спеціальність «Економіка й організація водного транспорту»). Після закінчення аспірантури пройшла шлях від молодшого наукового співробітника до професора. У 1987 р. захистила кандидатську, а в 1997 р. — докторську дисертацію.

Протягом 1997–2002 рр. І. В. Морозова очолювала факультет транспортного сервісу (нині — транспортних технологій і систем). Із 2003 р. вона є ректором ОНМУ.

Ірина Володимирівна проводить наукові дослідження у сфері використання математичних методів і моделей в економіці та логістиці, а також управління морським портовим сектором України. Вона видала більше 170 навчально-методичних і наукових праць, серед яких три монографії.

Нагороджена грамотою Кабінету Міністрів України, нагрудним знаком Міністерства освіти й науки України «За наукові досягнення».

І. В. Морозова, зав. кафедри експлуатації морських портів, д. е. н., професор

У 1951 р. у складі експлуатаційного факультету ОІМФ була заснована кафедра організації і механізації вантажних робіт. Її організатором і завідувачем став досвідчений педагог, почесний працівник морського флоту, к. т. н., доц. Т. С. Смолянкін.

Надалі кафедрою керували к. е. н. П. Д. Ковальов (1970–1980), д. т. н., проф. В. З. Ананьїна (1980–1992), к. т. н., проф. О. Р. Магамадов (1992–2002). З 2002 р. її очолює д. е. н., проф. І. В. Морозова.

На початку 80-х рр. ХХ ст. кафедра отримала нову назву — «Експлуатація морських портів».

Свого часу тут працювали керівники різних рангів пароплавств та портів ММФ, зокрема почесні працівники морського флоту Т. С. Смолянкін, Т. С. Татаренко, О. К. Томас, М. Ф. Котов, Ю. О. Волконович, В. З. Сенько, М. П. Павлюк, В. В. Данков, І. І. Мільман та ін.

Нині вчені кафедри досліджують проблеми експлуатації портів, серед яких — підвищення ефективності використання потужностей Одеського порту й ефективності капітальних вкладень у технічне переобладнання, оптимізація використання виробничих і трудових ресурсів порту, забезпечення ефективного функціонування та розвитку морських портів України.

Зараз тут викладають: проф. О. Р. Магамадов, доценти П. А. Макушев, О. А. Малаксіано, І. В. Раскевич, Д. М. Решетков, ст. викл. В. І. Тихонін, асистенти В. П. Вороненко, Л. І. Кучер, О. Є. Макаренко, Н. Л. Павлова, М. Є. Перепічко, В. Л. Ромах, М. І. Шаповалова, М. І. Шевченко, ст. лаб. Н. О. Калачова, лаборанти Л. М. Макушева, С. С. Русанова. За сумісництвом викладацькою діяльністю займаються доц. В. Я. Влялько, старші викладачі О. П. Дубина, В. О. Сударєв, О. Я. Цуркан.

Співробітники кафедри готують спеціалістів за напрямками «Організація та механізація вантажних робіт» і «Організація та технологія транспортного процесу». Вони читають такі дисципліни: «Загальний курс транспорту», «Вантажознавство», «Технологія вантажних робіт», «Організація портового виробництва», «Організація і технологія

Г. П. Столяров, О. А. Малаксіано, А. Г. Фомін, Г. О. Сенько, В. К. Козирєв, В. П. Вороненко, С. М. Безкровний, В. З. Ананьїна. 1984 р.

Доценти Г. П. Столяров і А. Г. Фомін зі студентами на захисті курсових проєктів. 1985 р.

Колектив кафедри експлуатації морських портів. Зліва направо: перший ряд: В. Л. Ромах, Л. І. Кучер, І. В. Морозова, В. П. Вороненко, С. С. Русанова; другий ряд: І. В. Раскевич, М. Є. Перепічко, В. І. Тихонін, О. Р. Магамадов, А. О. Мурадьян, Д. М. Решетков, О. Є. Макаренко, О. А. Малаксіано, П. А. Макушев. 2010 р.

вантажних робіт», «Основи управління портами», «Портова конкуренція», «Транспортно-експедиторська діяльність», «Транспортно-експедиторська робота», «Взаємодія видів транспорту» та інші.

На кафедрі ЕМП підготовлено та захищено дві докторські (В. З. Ананьїна, Р. В. Дерябін) та 30 кандидатських дисертацій (Т. С. Смолянкін, М. С. Татаренко, Л. П. Андронов, П. Д. Ковальов, В. К. Козирев, Р. І. Кобзар, О. Р. Магамадов, Г. О. Сенько, Г. П. Столяров, О. А. Малаксіано, П. А. Макушев, А. А. Матузний, А. К. Малахов, А. Г. Фомін, А. Анхел Армандо (Куба), Лі Сен Хо (КНДР), Р. Б. Ернандес та ін.).

Результати наукових розробок, виконаних під керівництвом Т. С. Смолянкіна, Л. П. Андроніна, В. З. Ананьїної, М. Ф. Котова, П. Д. Ковальова, В. К. Козирева, О. Р. Магамадова, Р. В. Дерябіна за участю М. С. Татаренко, Л. О. Деревича, М. Ф. Лазарева, М. В. Міланіна, Г. О. Сенько, Г. П. Столярова, П. А. Макушева, О. А. Малаксіано та інших були успішно запроваджені на багатьох підприємствах морського транспорту та до програм навчальних курсів.

За 60 років функціонування кафедри її викладачі підготували і видали 39 підручників, навчальних посібників та монографій, близько 50 брошур і 500 статей. Шість підручників та навчальних посібників (серед яких «Оптимізація оперативного планування роботи порту» і «Координація роботи різних видів транспорту» О. Р. Магамадова) були перекладені іспанською мовою. Понад 2 тис. студентів захистили тут дипломні проекти та магістерські роботи. Більшість випускників досягли успіхів у промисловій, науковій і педагогічній сферах.

Кафедра морських перевезень

Шибасєв Олександр Григорович — завідувач кафедри, д. т. н., проф., академік Транспортної академії України.

У 1976 р. із відзнакою закінчив експлуатаційний факультет ОІМФУ. В 1985 р. О. Г. Шибасєв захистив кандидатську дисертацію «Вдосконалення методів організації та управління роботою флоту Радянського Дунайського пароплавства», у 2003 р. — докторську «Система управління морськими перевезеннями вантажів і роботою флоту судноплавної компанії».

Основні напрями наукових досліджень Олександра Григоровича — системний аналіз, менеджмент і маркетинг у судноплаванні, моделювання процесів перевезення вантажів у транспортних системах, підготовка й обґрунтування рішень з управління перевезеннями та роботою

Т. С. Смолянкін, зав. кафедри (1951–1970), к. т. н., доцент

П. Д. Ковальов, зав. кафедри (1970–1980), к. т. н., доцент

В. З. Ананьїна, зав. кафедри (1980–1992), д. т. н., професор

О. Р. Магамадов, зав. кафедри (1992–2002), к. т. н., професор

флоту морської судноплавної компанії. Він є автором монографій «Проблеми моделювання процесів перевезення вантажів флотом морської пароплавної компанії» (1996), «Підготовка та обґрунтування рішень з управління перевезеннями і роботою флоту морської пароплавної компанії» (1998).

Професор О. Г. Шibaєв — член експертної ради ВАК України з транспорту, спеціалізованих учених рад, ученої ради факультету ТТС.

За багаторічну працю, особистий внесок у підготовку висококваліфікованих спеціалістів він був удостоєний Почесної грамоти міністра освіти і науки України та нагороди «Відмінник освіти України».

У 1931 р. в ОПВТі була створена кафедра експлуатації водного транспорту. У тому ж році її перейменували у кафедру експлуатації морського транспорту, згодом — організації морських перевезень, а пізніше — технології морських перевезень і управління роботою флоту. Впродовж тривалого часу вона залишалася єдиною спеціальною кафедрою факультету. Свою сучасну назву отримала на початку 90-х рр. XX ст.

Першим завідувачем кафедри був декан експлуатаційного факультету, талановитий організатор навчання І. І. Белякевич (1931—1941). У 1944 р. він став ректором Львівського державного університету ім. І. Франка.

Науковим керівником кафедри експлуатації морського транспорту у 1935—1936 рр. за сумісництвом працював відомий вчений, проф. І. А. Сергеев. Він здобув чималий авторитет, обіймаючи посади заступника голови ЦК Союзу моряків і річковиків торгового флоту, заступника голови Верховної колегії Головного ВРНГ (1918—1919), керівника Центрального управління морським транспортом Наркомату шляхів сполучення (1921—1928). Досягнення професора були визнані на державному рівні — у 1921 р. його іменем названо вантажно-пасажирське судно Чорноморсько-Азовського пароплавства.

На кафедрі вперше розроблені дисципліни експлуатаційного напрямку: «Експлуатація флоту», «Економіка морського транспорту», «Експлуатація портів», «Транспортна статистика», «Морське судноводіння», «Механізація

*О. Г. Шibaєв,
зав. кафедри морських
перевезень,
д. т. н., професор*

перевантажувальних операцій у портах», «Тарифи і фрахти». До викладання основних предметів були залучені проф. І. І. Герліх, к. т. н., доц. Н. В. Будніков, інженери А. М. Обермейстер, І. Ц. Раковський та ін.

У роки Великої Вітчизняної війни, коли інститут перебував в евакуації, спеціальні дисципліни читали лише два викладачі — В. І. Сухоцький (декан експлуатаційного факультету) і М. М. Слапак (випускниця експлуатаційного факультету ОПВТу 1938 р.). У 1944 р. після захисту кандидатської дисертації В. І. Сухоцький був переведений на посаду завідувача кафедри організації морських перевезень, яку очолював до 1965 р. (загальний стаж роботи вченого в ОПВТі-ОПМФі становить 57 років). У важкий повоєнний період відновлення кафедри він зумів організувати високопрофесійний педагогічний колектив, працівники якого проводили лекційні та практичні заняття для усіх студентів факультету. На базі цього підрозділу виокремилися нові самостійні кафедри — організації і механізації вантажних робіт (1951), комерційної експлуатації морського транспорту (1965), математичних методів управління морським транспортом (1970).

Авторитет викладачів поступово зростав, роботи вчених-експлуатаційників стали відомими і закордоном. В. І. Сухоцький отримав пропозицію консультувати китайських фахівців, а під час його тривалого відрядження до КНР, у другій половині 50-х рр. XX ст., кафедру організації морських перевезень очолював його учень, спеціаліст із автоматизації систем управління транспортом, к. т. н., доц. А. Ф. Мироненко.

У 1963 р. тут почав працювати викладач Горьківського інституту інженерів водного транспорту, випускник Московського інституту інженерів транспорту ім. Ф. Е. Дзержинського 1931 р., д. т. н., проф. А. А. Союзозов. Він завідував кафедрою з 1965 до 1971 р. Випускники-експлуатаційники кількох поколінь навчалися за підручником, який вийшов у друк за редакцією проф. А. А. Союзозова «Організація роботи флоту». Під керівництвом Анатолія Ананійовича були захищені 45 кандидатських і дев'ять докторських дисертацій. Цей талановитий вчений нагороджений орденами Леніна, орденом «Знак Пошани».

У 1966 р. з ініціативи ст. викл. А. М. Бібі на кафедрі була заснована лабораторія судноводіння, яка за роки свого функціонування постійно оснащувалася необхідним навігаційним обладнанням та інструментами, морськими картами, засобами радіолокації (завідувач — І. Л. Шabaєва). З науково-довідковою інформацією студенти

*І. І. Белякевич,
зав. кафедри (1931—
1941)*

*В. І. Сухоцький,
зав. кафедри (1944—
1965), к. т. н., доцент*

*А. Ф. Мироненко,
к. т. н., доцент*

*А. А. Союзозов,
зав. кафедри (1965—
1971), д. т. н., професор*

*П. Р. Дубінський,
зав. кафедри (1971—
1981), к. т. н., доцент*

Колектив кафедри морських перевезень. Зліва направо: перший ряд: ст. викл. Л. Ф. Юшкова, доц. Є. М. Безкровний, к. т. н., проф. М. Г. Базовой, зав. лаб. І. Л. Шабаєва, к. е. н., проф. С. І. Рілов; другий ряд: ст. викл. О. М. Пельовін, ст. лаб. О. О. Лазаренко, ст. викл. О. Д. Вишневська, ас. Н. В. Суднік, доц. Ю. О. Коскіна, доц. О. В. Кириллова, ас. Т. А. Мененцева; третій ряд: к. е. н., доц. Ю. В. Михайлова, ас. О. Л. Дрожжин, ас. І. В. Чайковський, к. т. н., доц. О. В. Акімова, д. т. н., проф. О. Г. Шибасєв, ас. Т. Ю. Ряба, асп. Д. О. Вишневський, ас. Н. Є. Ігуменцева, доц. Я. А. Горшков; четвертий ряд: викл. О. А. Кравченко, ас. А. А. Стеба, к. е. н., доц. Г. М. Сільванська, ст. викл. І. І. Тихоніна, ст. викл. І. В. Деркачева

працювали у навчально-методичному кабінеті, який також увійшов до складу кафедри.

Протягом 1971–1981 рр. цим підрозділом керував випускник експлуатаційного факультету 1951 р., талановитий організатор і вчений, ветеран війни, проректор інституту з навчальної роботи, к. т. н., доц. П. Р. Дубинський, результати наукових досліджень якого стали основою положення ММФ про пакетні перевезення. Він також був автором навчальних посібників «Пакетні перевезення тарно-штучних вантажів», «Прогресивні технологічні системи морського перевезення вантажів», співавтором підручника для навчальних закладів «Організація і планування роботи морського флоту». Нагороджений орденами Вітчизняної війни II ст., «Червона Зірка», «Трудовий Червоний Прапор». Петро Романович — почесний працівник морського флоту.

Під його керівництвом тут працювали кандидати технічних наук, доценти В. І. Коробцов, Є. С. Ковріга, В. Д. Левий, Д. Я. Пастернак, О. Т. Кондрашихін, А. М. Бібі, Б. В. Бартновський, В. П. Капітанов, П. М. Березов, Г. М. Волкова, О. Ф. Мелешкін, В. В. Вірченко, Л. Ф. Юшкова.

У той період на кафедрі постійно проводили важливі науково-дослідницькі роботи, які одержали високу оцінку і, як правило, були запроваджені у виробництво. Велика частина досліджень є результатом спільних розробок учених кафедри та співробітників виробничих і науково-дослідних організацій Міністерства морського флоту — СоюзМорНДІпроект, ЦНДІМФу, Чорноморського, Азовського, Дунайського та ін. пароплавств.

Зокрема одним із активних розробників науково-дослідної тематики кафедри став випускник експлуатаційного факультету ОІМФу 1964 р., д. т. н., проф., автор більше 200 науково-методичних робіт Василь Павлович Капітанов. Ще під час навчання в аспірантурі на замовлення ММФ СРСР він почав вивчати особливості впровад-

ження АСУ для управління процесом перевезень в Азовському морському та Радянському Дунайському пароплавстві.

Протягом 1971–1995 рр. учений розробив і запровадив 21 проект із удосконалення системи управління процесом перевезень на міжнародних сполученнях. У 1986–1988 рр. під його керівництвом на факультеті підвищення кваліфікації була проведена ділова гра з керівниками підрозділів пароплавств «Безперервний графік роботи флоту», під час якої вперше у практиці ММФ використана обчислювальна техніка.

У 1993 р. В. П. Капітанову присвоєно звання професора по кафедрі морських перевезень ОІМФу.

Сьогодні дослідження вченого спрямовані на розвиток вітчизняної методології управління проектами. Він видав навчальний посібник «Проектний процес: управління і обосновання» (2008) та низку посібників у цій сфері.

З 1982 до 2005 р. кафедру організації морських перевезень (яка в цей час була перейменована в кафедру морських перевезень) очолював випускник експлуатаційного факультету 1953 р., д. т. н., проф. П. Я. Панарін — член

*В. П. Капітанов,
д. т. н., професор*

*П. Я. Панарін,
зав. кафедри (1982–
2005), д. т. н., професор*

науково-методичної комісії МОН України, автор двох навчальних посібників («Рациональне використання вантажопідйомності транспортних суден», «Управління роботою морського флоту»), монографії «Організація роботи лінійного флоту», більш ніж 140 науково-методичних робіт.

З вересня 2005 р. завідувачем кафедри є д. т. н., проф. О. Г. Шибаєв. Він приділяє велику увагу оновленню кадрового складу, підготовці молодих учених. Під керівництвом цього науковця кандидатські дисертації захистили О. В. Кириллова («Організація та управління роботою суден у ролкерній транспортно-технологічній системі»), С. В. Купрієнко («Формування програми розвитку матеріально-технічної бази морського торговельного порту»), Ю. О. Коскіна («Фрахтування суден при транспортно-експедиторському обслуговуванні масових вантажів»), С. П. Онищенко («Моделювання рішень у системі маркетингу судноплавних компаній»).

Зараз на кафедрі морських перевезень працюють: професори — к. т. н., акад. ТАУ В. В. Марков, к. т. н. М. Г. Базовий, к. е. н. С. І. Рілов; доценти — кандидати економічних наук І. В. Савельєва (декан ФТТС), Г. М. Сільванська, Ю. В. Михайлова, кандидати технічних наук О. В. Акімова, О. В. Кириллова, Ю. О. Коскіна, Б. А. Жижга, Є. М. Безкровний, Я. А. Горшков; старші викладачі О. М. Пельовін, Л. Ф. Юшкова, І. І. Тихоніна, О. Д. Вишневська (заступник декана ФТТС); асистенти І. В. Деркачева, О. В. Щербіна, І. В. Чайковський, О. Л. Дрожжин (заступник декана ФТТС), Н. Є. Ігуменцева, Т. Ю. Ряба, Н. В. Суднік; викладачі А. А. Стеба, О. А. Кравченко; викладач-аспірант Д. О. Вишневський, аспірант Ю. І. Кириллов, ст. лаб. О. О. Лазаренко. Вони читають 22 навчальні дисципліни, серед яких: «Основи транспортних процесів і систем», «Управління роботою флоту», «Фрахтування суден», «Інтермодальні перевезення» тощо. Також беруть участь у міжнародних науково-практичних конференціях, постійно поновлюють методичну базу, готують до друку навчальні посібники. Серед науково-методичних надбань кафедри є такі праці: «Організація та планування роботи морського флоту» (А. А. Союзов, П. Р. Дубинський, О. Т. Кондрашихін, В. С. Петухов, 1979), «Організація роботи лінійного флоту» (П. Я. Панарін, 1980), «Управління роботою морського флоту» (П. Я. Панарін, 2001), «Зовнішньо-торгівельні операції морського транспорту» (С. І. Рілов, О. А. Мімха, П. М. Берьозов, 1996), «Фрахтування суден» (С. І. Рілов, Я. А. Горшков, Ю. О. Коскіна, 2010), «Управління роботою флоту» (О. Г. Шибаєв, О. В. Кириллова, Ю. І. Кириллов, 2009), «Форми судноплавства» (О. В. Кириллова, 2010) та ін. Статті і тези доповідей викладачів публікуються у спеціалізованих наукових виданнях.

У навчальному процесі широко використовуються візуальні та мультимедійні засоби.

На кафедрі виконується більше третини дипломних проектів факультету.

Кафедра системного аналізу і логістики

Лапкіна Інна Олександрівна — завідувач кафедри, д. е. н., проф., академік Транспортної академії України.

У 1979 р. із відзнакою закінчила ОПМФ (спеціальність «Експлуатація водного транспорту»). В 1983 р. захистила кандидатську дисертацію «Удосконалення методів плану-

*І. О. Лапкіна,
зав. кафедри системного
аналізу і логістики,
д. е. н., професор*

вання роботи морських торговельних портів засобами імітаційного моделювання в умовах АСУ», в 1997 р. — докторську «Методи і засоби прийняття рішень в управлінні роботою флоту судноплавної компанії».

І. О. Лапкіна — член експертної ради з експертизи проектів наукових досліджень МОНмолодьспорту України, спеціалізованих учених рад, постійний член редакційних колегій збірників наукових праць.

Має більше 100 наукових та навчально-методичних праць, зокрема дві монографії і два навчальні посібники із грифом МОНУ, які присвячені методам та засобам проектування й ефективного управління транспортними системами.

Нагороджена Почесною грамотою Кабінету Міністрів України, відзнакою «Заслужений діяч Транспортної академії України».

Основа колективу кафедри системного аналізу і логістики сформувалася у 70–80-х рр. ХХ ст. на кафедрі математичних методів управління на морському транспорті ОПМФу, яка була створена у 1970 р. у зв'язку зі зростанням інтересу наукової спільноти до запровадження автоматизованих систем управління у різних галузях народного господарства, зокрема й у сфері морського транспорту. Тоді цей підрозділ очолив випускник експлуатаційного факультету 1948 р., д. е. н., проф. Е. П. Громовий.

У 1986 р. він захистив докторську дисертацію «Теоретичні основи і методологія оптимального управління морською транспортною системою», а в 1988 р. йому було присвоєно вчене звання професора.

Ерік Петрович — автор підручника для студентів навчальних закладів морського профілю «Математичні методи і моделі в плануванні й управлінні на морському транспорті», що не втрачає своєї актуальності досі.

У 1975 р. з ініціативи кафедри була створена галузева науково-дослідна лабораторія автоматизації управління морським транспортом.

Наступного року кафедра отримала іншу назву — «Автоматизовані системи управління на морському транспорті». Тут працювали знані вчені у галузі теорії та практики управління, серед яких професори — доктори економічних наук Є. М. Воєвудський, Г. С. Махуренко, М. П. Сердюк, Л. С. Загадська, д. т. н. В. Д. Левий, кандидати технічних наук І. П. Тарасова, О. Р. Магамадов; доценти — кандидати економічних наук Н. О. Коневцева, А. Л. Колодін, Л. В. Москалюк. Результати наукових досліджень були узагальнені у навчальному посібнику Е. П. Громового та А. П. Шварцмана «Математичні методи і моделі у плануванні та управлінні на морському транспорті» (1970), працях І. П. Тарасової «Моделі і методи оптимального планування в умовах неповної інформації» (1974), Є. М. Воєвудського «Статистичні моделі та їх застосування на морському транспорті» (1978), «Застосування кореляційних (регресійних) моделей на морському транспорті» (1980), О. Р. Магамадова «Внутрішньопортове безперервне планування в умовах АСУ» (1979).

Колектив кафедри системного аналізу і логістики. Зліва направо: перший ряд: асистенти, аспіранти кафедри В. О. Андрієвська, О. С. Петрова, доцент ОНМУ Н. Р. Чирко, ст. лаб. Т. М. Зубкова, завідувач кафедри, д. е. н., проф. І. О. Лапкіна, к. т. н., проф. ОНМУ І. П. Тарасова, к. е. н., доц. Т. В. Болдирева, ст. викл. А. В. Бондарь, к. е. н., доц. Н. І. Ляшенко; другий ряд: асист. О. С. Арабаджи, ст. викл. Н. М. Піддубна, к. е. н., доц. Л. А. Павловська, к. т. н., ст. викл. В. Ю. Смирковська, д. е. н., проф. С. П. Онищенко, к. т. н., доц. Т. А. Ковтун, к. е. н., ст. викл. С. М. Мінакова, ст. викл. Т. Е. Миролюбова, асист. Л. В. Дмитрієва, ст. викл. І. В. Ходікова, к. т. н., доц. Т. М. Шутенко, ст. викл. М. А. Ветошникова, асист. Т. В. Радіонова, О. М. Ланіна, асист. І. С. Каретнікова, к. т. н., доц. К. Л. Семенчук

У 1981 р. світ побачили наукові роботи засновників школи оптимального управління на морському транспорті — Е. П. Громова «АСУ морським транспортом», Є. М. Воевудського «Проблеми оптимального управління системою обслуговування суден у морських портах», Є. М. Воевудського й О. В. Соколової «Система моделей опису процесів управління на морському транспорті». Взаємодія морського, залізничного та автомобільного транспорту у портах, а також вплив кліматичних умов визначені як головні чинники досягнення результатів діяльності у наукових працях О. Р. Магамадова («Координація роботи різних видів транспорту», 1982; «Координація роботи портів», 1983) та Є. М. Воевудського («Методи і моделі прогнозування простою флоту у морських портах через гідрометеорологічні умови», 1982; «Управління системою обслуговування суден у портах», 1983; «Методи і моделі теорії масового обслуговування в оперативному управлінні», 1984).

Протягом 1977–1982 рр. у лабораторії автоматизації управління морським транспортом і в обчислювальному центрі інституту за участю працівників кафедри були

успішно реалізовані масштабні проекти з автоматизації бухгалтерського та статистичного обліку у Мінморфлоті, а також у Чорноморському й Азовському пароплавствах.

У 1982 р. завідувачем кафедри став випускник експлуатаційного факультету 1965 р., член експертного відділу ВАК СРСР із економічних наук, д. е. н., проф. Є. М. Воевудський. З 1992 р. він є дійсним членом Академії інформатизації України, керівником її Південного відділення. У доробку цього відомого вченого — понад 200 наукових праць, зокрема вісім монографій, два підручники, 13 навчальних посібників, більше 160 статей. Під його керівництвом захищено 19 кандидатських і докторських дисертацій.

У 1985 р. кафедра отримала нову назву — організації та методів управління морським транспортом. Зусиллями її завідувача у 1986 р. в Одеському інституті інженерів морського флоту була створена спеціалізована вчена рада із захисту кандидатських (із 1989 р. — докторських) дисертацій за спеціальністю «Математичні методи і застосування обчислювальної техніки в економічних дослідженнях, плануванні й управлінні». З того ж року на кафедрі діє науковий семінар «Кібернетика на морському транспорті».

Протягом 1982–1993 рр. до професорсько-викладацького колективу приєдналися молоді вчені, кандидати наук В. С. Боровський, В. П. Дашук, М. П. Дідорчук, І. В. Морозова, Л. В. Москалюк, І. О. Лапкіна, А. І. Сокольников, М. П. Супринович, О. Г. Шibaєв. Науковці кафедри приділяли велику увагу розробці навчальних програм із дисциплін «Автоматизовані системи управління», «Проектування й експлуатація АСУ», «Статистичні методи обробки інформації».

Після переходу економіки України до ринкових відносин виникла необхідність опанувати загальний і

*Е. П. Громовий,
зав. кафедри (1970–
1982), д. т. н., професор*

*Є. М. Воевудський,
зав. кафедри (1982–
2003), д. е. н., професор*

міжнародний менеджмент, маркетинг, нові комп'ютерні технології, а тенденція логістичного руху товарів сформувала новий напрям — вивчення логістики, зовнішньоекономічних торгових відносин, ведення ділових переговорів, систем якості послуг.

У 1997 р. кафедра отримала свою сучасну назву.

Відповідно до умов діяльності підприємств транспортної галузі були розроблені та відкориговані програми і методичне забезпечення дисциплін «Основи теорій систем та управління», «Основи менеджменту», «Основи системного аналізу», «Методи наукових досліджень», «Системний аналіз транспортних процесів», «Логістика», «Основи маркетингу» та ін.

Науковці і співробітники кафедри почали вивчати проблеми організації й удосконалення умов із агентування суден, експедирування вантажних потоків, розробки стратегій управління діяльністю транспортних підприємств, проведення маркетингових досліджень ринку транспортних послуг, реструктуризації та реінжинірингу у діяльності транспортних підприємств, проектування логістичних ланцюгів, каналів і центрів.

Варіанти вирішення проблем розвитку методології управління у сфері морського транспорту представлені в монографіях І. В. Морозової («Моделювання прийняття рішення в управлінні технічним розвитком судноплавного підприємства», 1997) та І. О. Лапкіної («Моделювання прийняття рішень в управлінні роботою флоту судноплавної компанії», 1996).

Упродовж 2000–2002 рр. викладачі кафедри Л. А. Павловська, С. П. Онищенко, Н. І. Ляшенко, Т. В. Болдирева захистили кандидатські дисертації за спеціальністю «Економіко-математичне моделювання».

З 2003 р. підрозділ очолює д. е. н., проф. І. О. Лапкіна.

На початку XXI ст. кафедра системного аналізу і логістики вперше почала досліджувати проблеми управління проектами, враховуючи специфіку транспортної галузі, та стала базою для проведення профільних наукових семінарів «Проектний менеджмент у транспортних системах», а також рецензування дисертацій і наукових статей цього напрямку. З 2001 р. тут готують магістрів за спеціальністю «Управління проектами» та функціонує однойменна лабораторія. Фахівці кафедри, які отримали сертифікати Міжнародної асоціації проектного менеджменту, розробили програми, лекційне і методичне забезпечення предметів «Процеси управління проектами», «Управління закупівлями в проектах», «Проекти розвитку підприємств транспортного комплексу», «Управління якістю в проектах», «Управління ризиком». До викладацького колективу приєдналися провідні спеціалісти у сфері морського підприємництва — доктори технічних наук, професори В. П. Капітанов, А. В. Шахов, проректор із наукової роботи С. В. Руденко, к. т. н., проф. О. В. Яценко, к. е. н., доцент кафедри економічної кібернетики О. Б. Гіріна.

Результати наукових досліджень стали основою для написання колективного навчального посібника, що отримав гриф МОН України, «Проектний аналіз. Теоретичні основи оцінки проектів на морському транспорті» та посібника І. О. Лапкіної і С. П. Онищенко «Інфор-

маційні системи на транспорті». Загалом протягом 2007–2012 рр. розроблено і видано більше 30 навчально-методичних праць.

Продовжуючи зміцнювати наукову школу професорів Е. П. Громоваго та Є. М. Воевудського у сфері розробки методів прогнозування виробничих показників підприємств морської галузі, економіко-математичного моделювання роботи портів і флоту, оптимального управління діяльністю підприємств з урахуванням факторів зовнішнього оточення, колектив кафедри активно бере участь у створенні нових наукових напрямів. Останнім часом тут проводять дослідження на теми: «Удосконалювання систем управління морським транспортом на базі сучасних методів і технологій», «Теоретичні основи оптимального функціонування та розвитку інтегрованих систем доставки вантажів», «Теоретичні основи управління проектами розвитку підприємств морського транспорту з урахуванням ситуацій ризику». Викладачі займаються підготовкою і рецензуванням дисертаційних робіт за спеціальностями «Транспортні системи», «Математичні методи, моделі та інформаційні технології в економіці» і «Управління проектами та програмами».

Протягом останніх років науковий ступінь кандидата наук отримали Т. М. Шутенко, К. Л. Семенчук, Т. А. Ковтун, В. Ю. Смирковська, С. М. Мінакова, а ступінь доктора наук — С. П. Онищенко.

Сьогодні на кафедрі працює понад 40 спеціалістів, зокрема докторанти й аспіранти. Вагомий внесок у розвиток головних наукових напрямів здійснюють почесні ветерани праці кафедри — к. т. н., проф. І. П. Тарасова та ст. лаб. Т. М. Зубкова.

З 2005 р. викладачі кафедри системного аналізу і логістики готують команди студентів факультету старших курсів для участі в олімпіадах за напрямками підготовки «Транспортні технології», які організовують Східноукраїнський національний університет ім. В. Даля, Харківський національний автомобільно-дорожній університет, Дніпропетровський національний університет залізничного транспорту ім. акад. Лазаряна. Молодь демонструє свій високий науковий потенціал, посідаючи призові місця та отримуючи нагороди.

У 2012 р. команда магістрів спеціальності «Управління проектами» брала участь у першій Олімпіаді за цим напрямком, яка проходила в Університеті економіки і права «Крок» (м. Київ). Велику роль у досягненні успіхів студентських команд зіграли їхні керівники — доц. Л. А. Павловська, старші викладачі А. В. Бондар, М. А. Ветошнікова.

З ініціативи і за підтримки випускника кафедри 1973 р., ректора Інституту морського господарства та підприємництва, члена-кореспондента Відділення економіки й управління Української академії наук, к. т. н., проф. О. В. Яценка у 2012 р. серед студентів другого курсу факультету транспортних технологій і систем був проведений конкурс на кращу курсову роботу із дисципліни «Дослідження операцій у транспортних системах», присвячений пам'яті засновника кафедри Е. П. Громоваго.